

Plán péče

o

**přírodní památku
CHVALSKÝ LOM**

**na období
2024-2033**

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	3
1.1 Základní identifikační údaje	3
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	3
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	3
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	4
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	4
1.6 Kategorie IUCN.....	4
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	4
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	4
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav.....	4
1.8 Cíl ochrany.....	5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	6
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	6
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	6
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů	6
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	6
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	7
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	7
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch.....	8
2.4.1 Základní údaje o útvarech neživé přírody	8
2.4.2 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky	8
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup.....	9
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	9
3. Plán zásahů a opatření	10
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	10
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání	10
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	11
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	12
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	12
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	12
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	13
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území.....	13
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	13
4. Závěrečné údaje	14
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	14
4.2 Použité podklady a zdroje informací.....	14
4.3 Seznam používaných zkratk.....	14
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval.....	15
5. Přílohy	16

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	1113
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Chvalský lom
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Národní výbor hl. m. Prahy
číslo předpisu:	5/1988
datum platnosti předpisu:	4.7.1988
datum účinnosti předpisu:	1.9.1988

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Hl.m. Praha
okres:	Hl.m. Praha
obec s rozšířenou působností:	Praha
obec s pověřeným obecním úřadem:	Praha
obec:	Praha
katastrální území:	Horní Počernice

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: (643777 Horní Počernice)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
4491/1		ostatní plocha	nepločná půda	242	242
4491/2		ostatní plocha	nepločná půda	2401	2401
1853/1		ostatní plocha	jiná plocha	3779	3779
1857/1		ostatní plocha	manipulační plocha	9850	9850
1864		zastavěná plocha a nádvoří		727	727
Celkem					16990/17029

Poznámka: Dle informací z ústředního seznamu ochrany přírody (drusop.nature.cz) je rozloha území 1,7029ha při vyhlášení na výše uvedených třech parcelách. Jejich celková rozloha dle katastru nemovitostí je ale 1,699ha.

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky				
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty				
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	1,6272		neplodná půda	0,2643
			ostatní způsoby využití	1,3629
zastavěné plochy a nádvoří	0,0727			
plocha celkem	1699/17029	4,0218		

Poznámka: Dle informací z ústředního seznamu ochrany přírody (drusop.nature.cz) je rozloha území 1,7029ha při vyhlášení na výše uvedených třech parcelách. Jejich celková rozloha dle katastru nemovitostí je ale 1,699ha.

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park: --
chráněná krajinná oblast (včetně zóny): --
překryv s jiným typem ochrany: --
mezinárodní statut ochrany: --

Natura 2000

ptačí oblast: --
evropsky významná lokalita: --

1.6 Kategorie IUCN

III - přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Opěrný geologický profil v perucko-korycanských vrstvách cenomanu (svrchní křída).

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

Nejsou předmětem ochrany

B. druhy

Nejsou předmětem ochrany

C. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
Profil v perucko-korycanských vrstvách cenomanu (svrchní křída).	Opěrný profil transgrese mořských pískovcových sedimentů cenomanu na sedimenty sladkovodní s konkordantním uložením. Ukázka pobřežních usazenin s křížovým zvrstvením.	Středověký lom s těžbou ukončenou na počátku druhé poloviny 20. století. V rámci celého lomu je možné sledovat ukázkou transgrese mořských pískovců s křížovým zvrstvením. Vně lomu, v zářezu vzniklém s úpravou silnice, je ukázka konkordantního uložení mořských pískovcových sedimentů na sladkovodní sedimenty reprezentované šedými až nafialovělými jílovci s bohatou uhelnou drtí a limonitickými pískovci.	a

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

Nejsou předmětem ochrany

B. druhy

Nejsou předmětem ochrany

C. útvary neživé přírody

útvár	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Profil v perucko-korycanských vrstvách cenomanu (svrchní křída).	Zachování profilů s transgresí mořských pískovcových sedimentů cenomanu na sediment sladkovodní s konkordantním uložením. Ukázky pobřežních usazenin s křížovým zvrstvením.	Zářezy a stěny lomu bez náletů dřevin, nánosů sutě a dalších sedimentů.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Bývalý pískovcový lom ležící na západním okraji městské části Chvaly je na západě ohraničen pražským okruhem, na jihu silnicí a na severu železniční tratí.

Geologický profil, který je předmětem ochrany, vznikl jak v souvislosti s těžbou pískovce, tak s úpravou nájezdu na pražský okruh.

Nadmořská výška území je od 270 do 285m a lokalita spadá do teplé (T2) klimatické oblasti. Z hlediska fytogeografického se jedná o Jenštejnskou tabuli, z hlediska geomorfologického o Pražskou plošinu.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
<i>Epilobium lamyi</i> vrbovka Lamyova		C4b / LC	Vzácně v ruderálním porostu na okraji rezervace podél železniční tratí (Vlastní data, 2023)
<i>Potentilla recta</i> mochna přímá		C4a / LC	Místy hojně na skalní stepi (Vlastní data, 2023)
<i>Melica transsylvanica</i> strdivka sedmihradská		C4a / LC	Vzácně na skalní stepi a na spodní hraně lomu (Vlastní data, 2023)
<i>Achillea pannonica</i> řebříček panonský		C3 / LC	Vzácně na skalní stepi (Vlastní data, 2023)
<i>Papaver argemone</i> mák polní		NT	2018 NDOP, recentně nepotvrzen.
<i>Muscicapa striata</i> lejsek šedý	O		2020 NDOP, recentně nepotvrzen
<i>Papilio machaon</i> otakárek fenyklový	O		1 ex. observ. na hraně v severní části (Vlastní data 2023)

* dle aktuálních červených seznamů ČR

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Na lokalitě dochází k erozi dané běžnými činiteli, jako je voda, vítr nebo mrazové zvětrávání. Lokálně dochází k výraznějšímu rozpadu odkrytých vrstev a zazemňování spodních partií lomových stěn.

b) biotické disturbanční činitele

Na erozi se zásadně podílí dřevinná vegetace, která svými kořeny přispívá k narušování lomových stěn a zářezu. Na erozi se také podílí pohyb osob související pravděpodobně s provozem skautského střediska.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Území je chráněno od roku 1988. V rámci péče o lokalitu dochází zejména k postupné redukci náletových dřevin podél lomových stěn a na terasách nad nimi. Celkové zapojení dřevinami je ale velké a výrazně negativně ovlivňuje biologický a ochranný potenciál území pro chráněné a o ohrožené druhy organismů. Stejně tak péče o trávníky – zejména na terasách nad lomovými stěnami není dostatečná.

b) lesní hospodářství

Na lokalitě nejsou lesní pozemky.

c) zemědělské hospodaření

Na lokalitě nejsou zemědělské pozemky.

d) rybníkářství

Na lokalitě nejsou rybníky či jiné vodní plochy.

e) myslivost

Území není součástí honitby.

f) rybářství

Na lokalitě nejsou vodní plochy, území není součástí rybářského revíru.

g) rekreace a sport

Lokalita je uzavřená a provozovaná skautským oddílem – viz bod „i“. Rekreční a sportovní využití je tak minimální až žádné.

h) těžba nerostných surovin

V území se těžil písek a pískovec od středověku, patně byl využíván jako stavební materiál i na Karlův most nebo Chrám Sv. Víta. Těžba byla ukončena na počátku poloviny 20. století – kvůli negativnímu ovlivňování provozu na železnici.

Recentně se na lokalitě netěží nerostné suroviny, nenachází se zde žádná výhradní ložiska nerostných surovin, chráněná ložisková území, prognózní zdroj, ani není stanoven dobývací prostor.

i) jiné způsoby využívání

Vlastní lom využívá jako školní pozemek ZŠ Stoliňská. Více než 20 let využívá lom také 27. středisko Oheň organizace Junák. Vlastní dno lomu je pravidelně a z hlediska biologicko-ochranného nevhodně sekáno. Dle některých informací (Rom pers. com.) bylo dno lomu občas pooráno a sloužilo jako políčko. Od těchto aktivit se patrně odvíjí nevhodná skladba rostlin složená převážně z druhů běžně využívaných do travních osevních směsí.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Sever MZCHÚ spadá dle zákona č. 266/1994 Sb. do ochranného pásma dráhy, které je 60m od osy krajní koleje.

Součástí pravidelné péče o železniční trať je také např. eliminace náletů, ta je realizována v souladu se směrnicí SŽDC SŽ SM 079 schválenou 22.září 2022 s č.j. 62304/2022 SŽ-GŘ-O15 a která udává možnost v rámci MZCHÚ používat místo herbicidů například jejich

mechanické odstraňování.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Vlastní profil byl odkrytý při těžbě pískovce a dále na vnější straně lomu při úpravách silnice. Vlastní lom byl založen ve středověku s těžbou ukončenou na počátku druhé poloviny 20. století. Jedná se o podkovovitý lom o maximální šíři cca 100m, otevřený na jih. Vlastní lomové stěny mají maximální výšku cca 10-15m.

V rámci celého lomu je možné sledovat ukázkou transgrese mořských pískovců s křížovým zvrstvením na sedimenty sladkovodní.

Na západní straně, vně lomu, v zářezu vzniklém s úpravou silnice, jsou v nejspodnějších partiích sladkovodní šedé až nafialovělé jílovce s mocností nad terénem 60-120cm. V rámci vrstvy je nerovnoměrně distribuovaná uhelná drť. Na jílovce navazuje cca 1m mocná vrstva sladkovodního cenomanského limonitického pískovce, která plynule přechází do alkonitických či slabě limonitických pískovců. Jemnozrnné až středně zrnité kaolinitické křemenné pískovce pokračují až k temeni lomu, kde je vyvinuta cca 30cm mocná písčitá půda. Uložení mořských pískovců na sladkovodní sedimenty je konkordantní.

V jílovcích byl nalezen úlomek nahosemenné rostliny *Frenelopsis alata*. V pískovcích se vzácně vyskytují mlži *Protocardia hillana*, *Trigonia sulcataria* a *Lopha carinata*.

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.4.2 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Jádrem lokality je lomová stěna táhnoucí se s výjimkou jižní strany kolem celého lomu. Lomové stěny jsou místy holé, místy s převážně různou měrou degradovanou vegetací suchých úzkolistých trávníků, ale i trávníků širokolistých. Z druhů zmiňme *Thymus* spp., *Dianthus carthusianorum*, *Potentilla recta*, *P. argentea* atp. Na horní terase lomu dominují mezofilní, různou měrou ruderalizované trávníky. Je zde ale ve větších či menších fragmentech zastoupena (zejména směrem k lomové stěně) různě degradovaná vegetace suchých úzkolistých i širokolistých trávníků s druhy jako například *Thymus* spp., *Dianthus carthusianorum*, *Potentilla recta*, *Melica transsilvanica*, *Achillea pannonica*, *Scabiosa ochroleuca* atp. Biologicko-ochranářský význam plochy poškozuje poměrně masivní výskyt náletových dřevin - *Rosa* spp., *Crataegus* spp. Je zde ale i nálet *Robinia pseudoacacia* (zejména na JZ). Pata lomu je tvořena mezofilními silně ruderalizovanými trávníky s *Rubus* spp., *Urtica dioica* atd. a výrazným zastoupením dřevin – *Populus tremula*, *Betula pendula*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Prunus* spp., *Rosa* spp., *Crataegus* spp., *Syringa vulgaris*, *Symphoricarpos albus* atp. Dno lomu je tvořeno druhově chudou vegetací s dominujícím *Lolium perenne*. Dále jsou zde běžné luční druhy naznačující, že plocha byla minimálně z části oseta či doseta, jedná se např. o *Dactylis glomerata*, *Poa pratensis*, *Arrhenatherum elatius*, z dvouděložných pak např. o *Trifolium pratense*, *Daucus carota*, *Plantago major*. Vegetace je zejména na okrajích ruderalizovaná. Okrajové části terasy jsou s náletem dřevin, je zde velký podíl parkových dřevin – *Ligustrum vulgare*, *Cornus sanguinea*, *Syringa vulgaris*, *Symphoricarpos albus*. Ze stromů jsou zde zastoupeny například *Populus tremula*, *Betula pendula*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Aesculus hippocastanum*.

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

nejsou zastoupeny

B. druhy

nejsou zastoupeny

C. útvary neživé přírody

útvary neživé přírody:	Profil v perucko-korycanských vrstvách cenomanu (svrchní křída).	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
Zářezy a stěny lomu bez náletů dřevin, nánosů sutě a dalších sedimentů	V současné době je velký podíl lomových stěn zakryt vegetací, část je i přímo zarostlá. Vegetace se vyskytuje také na lomových terasách. Zářez mimo vlastní lom je z větší části bez dřevinné vegetace, ta se vyskytuje převážně na horní terase,	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem je zachování geologického profilu. Navržené zásahy spočívají v redukcí náletových dřevin. Dopady uvedených činností jsou ale prospěšné i pro biologicky a ochrannářsky cennější druhy, které se zde vyskytují nebo by se zde mohly vyskytovat.

Potenciálně problematická může být redukce dřevin, nicméně obdobných křovinatých až lesních stanovišť je v okolí dostatek. Obnova výhřevných až xerothermních trávníků včetně podpory druhů bezobratlých vázaných na tato stanoviště by měla mít přednost.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Rámcová směrnice péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Ekosystém	Pata lomových stěn, terasa lomu
Typ managementu	Vyřezání náletových dřevin, akátu a výmladků
Vhodný interval	Jednorázové vyřezání, následná pravidelná (co 1-3 roky) kontrola a eliminace výmladků
Minimální interval	Vyřezání jednorázové, redukce výmladků co tři roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Křovinořez, motorová pila
Kalendář pro management	Vyřezání křovin a stromů realizovat VIII.-II. U akátu aplikace herbicidu ve vegetační sezóně (V.-VIII). Vyřezání odumřelých stromů kdykoliv během roku. Redukce výmladků ve vegetační sezóně.
Upřesňující podmínky	Akát před vyřezáním nejprve usmrtit. Větší rostliny nejdříve injektovat herbicidem a teprve po odumření rostlin provést jejich odstranění. Pokud je to možné ponechat stojící injektovaný strom do příští vegetační sezóny a v případě potřeb injektáž opakovat. U mladších rostlin aplikovat herbicid na list a vyčkat odumření Vyřezanou biomasu odstranit mimo MZCHÚ, pařízky je možné ošetřit herbicidem

Ekosystém	dno lomu, terasa lomu
Typ managementu	seč
Vhodný interval	každoročně
Minimální interval	každoročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, lehká mechanizace
Kalendář pro management	Seč 2x ročně posekat 1/2 plochy formou mozaiky
Upřesňující podmínky	U seče: Posekanou trávu nechat ideálně zavadnout (umožnit bezobratlým biomasu opustit), u kvalitních trávníků nechat uschnout s cílem podpořit vysemenění rostlin. Biomasu následně odstranit mimo MZCHÚ.

Ekosystém	dno lomu
Typ managementu	obnova/ zlepšení kvality trávníků
Vhodný interval	ve dvou zásazích
Minimální interval	ve dvou zásazích
Prac. nástroj / hosp. zvíře	menší traktor či lehčí mechanizace s disky; u shrnutí menší buldozer.
Kalendář pro management	Zásah realizovat v jarních (IV.-V.), či podzimních měsících

	(IX.-X.)
Upřesňující podmínky	Půdu odstranit mimo MZCHÚ a OP. Zdůvodnění obnovy trávníků viz 3.6. Travní směsi s druhy odpovídajícími suchým úzkolistým a širokolistým trávníkům s vyšším zastoupením dvouděložných rostlin. Semeno použít z rostlin ideálně z místních zdrojů (např. tzv. Pražská regionální směs produkovaná OCP MHMP), případně českého původu (jediný doporučitelný komerční zdroj v roce 2024 je agrostis.cz). Vyloučit různé kultivary.

b) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Realizace výše navržených zásahů podpoří i chráněné a ohrožené druhy rostlin. Další opatření nejsou nutná.

c) péče o populace a biotopy živočichů

Realizace výše navržených zásahů podpoří i chráněné a ohrožené druhy živočichů. Dalším vhodným opatřením pro zvýšení stanovištní a tedy i druhové diverzity je vytvoření škály poškozeného, odumírajícího a mrtvého stojícího dřeva. Při kácení (vyjma plochy 2) je vhodné ponechat směrem do porostů část stromů ořezaných na vysoké pařezy (cca 0,5-2m vysoké). Dále je vhodné do části těchto kmenů provést zářezy a vyřezání otvorů. Cílem je urychlení vzniku dutin.

d) péče o útvary neživé přírody

Výše navržené zásahy cílí na zachování geologických a paleontologických fenoménů a jejich zpřístupnění dalšímu výzkumu a popularizaci. Spočívají v odstranění náletů dřevin. Další opatření nejsou potřeba.

e) zásady jiných způsobů využívání území

V rámci území jsou dvě skautské klubovny (plocha 4). Junáci využívají zejména travnaté plochy na dně lomu (plocha 4). Trávníky jsou nevhodně sekané – příliš často a celoplošně. Z pohledu ochrany přírody není problém plochy nadále využívat pro různé srazy, cvičení atp. je ale vhodné upravit seč na mozaikovou nebo pásovou a snížit její frekvenci. Zároveň by bylo vhodné trávníky obnovit a vytvořit z nich druhově bohaté společenstvo namísto současných kulturních porostů s mizivou biologickou hodnotou. Bylo by vhodné, aby skauti například vyřezávali porosty a získávali z nich palivové dřevo.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) útvary neživé přírody

Na nejcennějších partiích provést vyřezání náletových dřevin tak, aby nedocházelo k narušování profilů kořeny stromů a keřů a aby došlo k obnažení profilu pro studijní účely. Zásahy jsou řešeny v rámci péče o nelesní pozemky.

Detailní popis viz Příloha, tabulka T2.

Příloha:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

b) ekosystémy mimo lesní pozemky

Péče o nelesní pozemky se odvíjí od předmětu ochrany, kterým je významná geologická a paleontologická lokalita. V oblasti lomových stěn jsou navrženy zásahy pro udržování bezlesí. Na terasách a patě lomu je navrženo odstranění dřevin a následné zavedení mozaikové seče. Redukce dřevin je vhodná i v okrajových částech lomu.

Na dně lomu by bylo vhodné obnovit druhově pestré trávníky. Bezpodmínečně nutné je zavedení mozaikové či pásové seče.

Detailní popis viz Příloha, tabulka T2.

Příloha:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

V západní části OP (viz plochy v rámci OP, Přílohy, mapa M3) se nacházejí porosty akátu. Akát je nutné odstranit, přítomnost generativních jedinců zvyšuje v tomto směru tlak na vlastní MZCHÚ. Zásah realizovat stejným způsobem jako ve vlastní PP. Větší rostliny nejdříve injektovat herbicidem a teprve po odumření rostlin provést jejich odstranění. Pokud je to možné ponechat stojící injektovaný strom do příští vegetační sezóny a v případě potřeb injektáž opakovat. U mladších rostlin aplikovat herbicid na list a vyčkat odumření. Následně vyřezat a biomasu odstranit mimo plochu. Po odstranění, provádět pravidelnou kontrolu a odstranění výmladků, a to ideálně každý rok, přinejmenším co 3 roky. U výmladků opět aplikovat herbicid na list a teprve po jejich uschnutí provést vyřezání.

V rámci OP je vyloučeno využití insekticidů. Na železnici i v celém OP by mělo být vyloučeno používání herbicidů (s výjimkou ošetření pařezů herbicidy proti zmlazení nebo redukce invazivních druhů rostlin).

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

V průběhu roku 2024 provést obnovení pruhového značení a případnou opravu stojanů cedulí s malým státním znakem (v současné době jsou v pořádku).

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Dle informací z ústředního seznamu ochrany přírody (drusop.nature.cz) je rozloha území 1,7029ha při vyhlášení na výše uvedených pěti parcelách. Jejich celková rozloha dle katastru nemovitostí je ale 1,699ha. Je vhodné nesoulad odstranit, řešením je například vyhlásit území znova po lomových bodech.

Součástí MZCHÚ je pozemek se stavbou (p.č. 1864). Vlastní pozemek nemá biologický či geologický význam, při případném novém vyhlášení by bylo vodné jej z MZCHÚ vyjmout.

Ochranné pásmo nebylo vyhlášeno, je jím tedy pásmo 50m od hranice PP. To zahrnuje i komunikace, zahrady a stavby. Při případném přehlášení by bylo vhodné OP upravit a vyhlásit je jen na pozemcích, které mají význam – např. na východě a západě přírodní památky.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Bez návrhu.

c) ostatní

Bez návrhu.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

Vlastní lom využívá jako školní pozemek ZŠ Stoliňská. Více než 20 let využívá lom také 27. středisko Oheň organizace Junák. Území je tak veřejnosti uzavřeno.

V rámci území jsou dvě skautské klubovny (plocha 4). Junáci využívají zejména travnaté plochy na dně lomu (plocha 4). Trávníky jsou nevhodně sekané – příliš často, jednorázově a celoplošně. Z pohledu ochrany přírody není problém plochy nadále využívat pro různé srazy, cvičení atp. je ale vhodné upravit seč na mozaikovou nebo pásovou a snížit její frekvenci. Zároveň by bylo vhodné trávníky obnovit a vytvořit z nich druhově bohaté společenstvo namísto současných kulturních porostů s mizivou biologickou hodnotou. Bylo by vhodné, aby skauti například vyřezávali porosty náletových dřevin a získávali z nich palivové dřevo.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Jak je uvedeno, jedná se o školní pozemek ZŠ Stoliňská, který více než 20 let využívá 27. středisko Oheň organizace Junák, které zde má klubovnu. Území tak souží pro práci s mládeží, která je mj. v rámci tohoto uskupení vychovávána k ochraně přírody a k šetrnosti k životnímu prostředí. Proto je poněkud nešťastný současný nevhodný stav MZCHÚ. Trávníky mají nevhodnou druhovou skladbu a jsou druhově chudé (jedná se patrně o plochu v minulosti osetou běžnou travní směsí), nevhodná je také probíhající péče - příliš četná, celoplošná seč. Obnova a zlepšení stavu těchto trávníků a jejich posun k druhově bohatému, stanovištně původnímu květnatému porostu, spolu se zavedením vhodné mozaikové či pásové seče, by bylo skvělým edukačním prostředím. Ideální by bylo členy uskupení přímo zapojit do péče.

Ze stejných důvodů by bylo vhodné upravit péči v celém území – redukovat dřeviny a zavést vhodnou péči i na terasách lomu. I do těchto činností by mohla být mládež zapojena.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Dle provedených orientačních průzkumů není lokalita v současné době biologicky příliš cenná, realizace průzkumů se proto nenavrhuje.

Pokud by byla realizována obnova trávníku na dně lomu, je nutné zavést monitoring k vyhodnocení výsledku provedených činností. Získaná data by měla být podkladem pro modifikaci další etapy obnovy těchto trávníků.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Obnova pruhového značení	0,65km	1x	25 000
Vyřezání dřevin	1,34ha	1x	100 000
Redukce náletu	1,34ha	5x	200 000
Seč	1,4	10x	400 000
Obnova trávníku	0,67	1x	900 000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			1 625 000

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Anděra M. & Hanzal V. 2019: Červený seznam savců České republiky (The Red List of mammals of the Czech Republic). Příroda, Praha, 34: 155-176.
- Grulich V. & Chobot K. (eds.) (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 178 pp.
- Hejda R, Farkač J, Chobot K. (eds.) (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 611 pp.
- Chytrý M., Kučera T. & Kočí M. (eds.) (2001): Katalog biotopů České republiky. AOPK ČR, Praha.
- Chlupáč I. (1999): Vycházky za geologickou minulostí Prahy a okolí. Academia, Praha. 279p.
- Kříž J. (1999): Geologické památky Prahy. Proterozoikum a starší prvohory. – Český geologický ústav, Praha, 278 p.
- Kubíková J., Ložek V., Špryňar P. et al. (2005): Praha. In: Mackovčín in P., Sedláček M. [eds.], Chráněná území R, svazek XII. - AOPK R et EkoCentrum Brno, Praha, 304 p.
- Matějka K. (2009): Plán péče o přírodní památku Chvalský lom 2010-2024. Msc. depon in MHMP, Praha, pp 14.

<http://www.ndop.cz>

<http://www.drusop.cz>

<http://www.geology.cz>

<http://www.geofond.cz>

<https://cs.wikipedia.org>

<http://www.praha-priroda.cz>

<https://salvia-os.cz/chvalsky-lom/>

4.3 Seznam používaných zkratk

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky,

IUCN – Mezinárodní svaz ochrany přírody

KN – katastr nemovitostí

NDOP – nálezová databáze ochrany přírody

OP – ochranné pásmo

PP – přírodní památka

O – kategorie zvláště chráněných druhů podle Vyhlášky č. 395/1992 Sb.: ohrožený

EN, VU, NT – kategorie ohrožení podle Červeného seznamu ohrožených druhů bezobratlých, obratlovců a mechorostů: ohrožený, zranitelný, téměř ohrožený

ÚSOP – Ústřední seznam ochrany přírody

ZCHD – zvláště chráněný druh

ZCHÚ – zvláště chráněné území

MSZ – cedule s malým státním znakem

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

a vlastní plán péče zpracoval:

Oldřich Čížek, Hatur z.s., J. Purkyně 1616, 500 02 Hradec Králové

Ilona Černá, Hatur z.s., J. Purkyně 1616, 500 02 Hradec Králové

Eva Černínová, Praha

Tomáš Jor, Kat zoologie, PřF UK, Praha

Adriana Martynyová, PřF UK, Praha

Antonín Hlaváček, Kat zoologie, PřF UK, Praha

Doporučená citace

Čížek O. & Černá I. (2023): Plán péče o přírodní památku Chvalský lom 2024-2033. Msc. depon in MHMP, Praha, pp 25.

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T2 - **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 - **Mapa dílčích ploch a objektů**

Vrstvy: Příloha V1 - **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Příloha T2

Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	0,15	Horní terasa lomu s dominujícími mezofilními, různou měrou ruderalizovanými trávničky. Je zde ale ve větších či menších fragmentech zastoupena (zejména směrem k lomové stěně) různě degradovaná vegetace suchých úzkolistých i širokolistých trávniček s druhy jako například <i>Thymus</i> spp., <i>Dianthus carthusianorum</i> , <i>Potentilla recta</i> , <i>Melica transsilvanica</i> , <i>Achillea pannonica</i> , <i>Scabiosa ochroleuca</i> atp. Biologicko-ochranný význam plochy poškozuje poměrně masivní výskyt náletových dřevin - <i>Rosa</i> spp., <i>Crataegus</i> spp., Je zde ale i nálet <i>Robinia pseudoacacia</i> (zejména na JZ).	<p>Odstranění cca 90% dřevin. Zásah je možné rozdělit do více etap (cca do 3). Veškerou vytěženou biomasu odstranit mimo MZCHÚ, pařezy je možné ošetřit selektivním herbicidem. Na ploše ponechat solitéry a menší skupinky teplomilných dřevin – <i>Rosa</i> spp., <i>Crataegus</i> spp., <i>Prunus spinosa</i> případně <i>Quercus</i> spp. či <i>Pinus sylvestris</i>.</p> <p>Primárně odstranit akát, na ploše je zejména na JZ. U mladších rostlin aplikovat herbicid na list a vyčkat odumření. Následně vyřezat a biomasu odstranit mimo MZCHÚ.</p> <p>Po odstranění náletu provádět pravidelnou kontrolu a odstranění výmladků co 1-3 roky. Výmladky vyřezat, pařízky ošetřit herbicidem. Odstranit biomasu mimo MZCHÚ. V případě akátu provést nejprve aplikaci herbicidu na list a teprve po odumření rostlin je vyřezat. Odstraňování výmladků spojit s kosením terasy.</p> <p>Bez ohledu na to zda budou dřeviny vyřezány realizovat mozaikovou seč. Plochu 2x ročně posekat, při každé seči posekat pouze 1/2. Lze využít lehkou mechanizaci. Biomasu odstranit mimo MZCHÚ. <i>Zvířata při pastvě by mohla narušovat lomové stěny, proto se pastva nejeví u této</i></p>	1	VIII.-II	Jednorázově (možné rozdělit do více etap)
				1	V.-VIII.	jednorázově
				po realizaci vyřezání priorit 1	V.-VIII.	po realizaci odstranění dřevin co 1-3 roky po dobu platnosti plánu péče
				1	V./VI. a VIII./IX.	každoročně

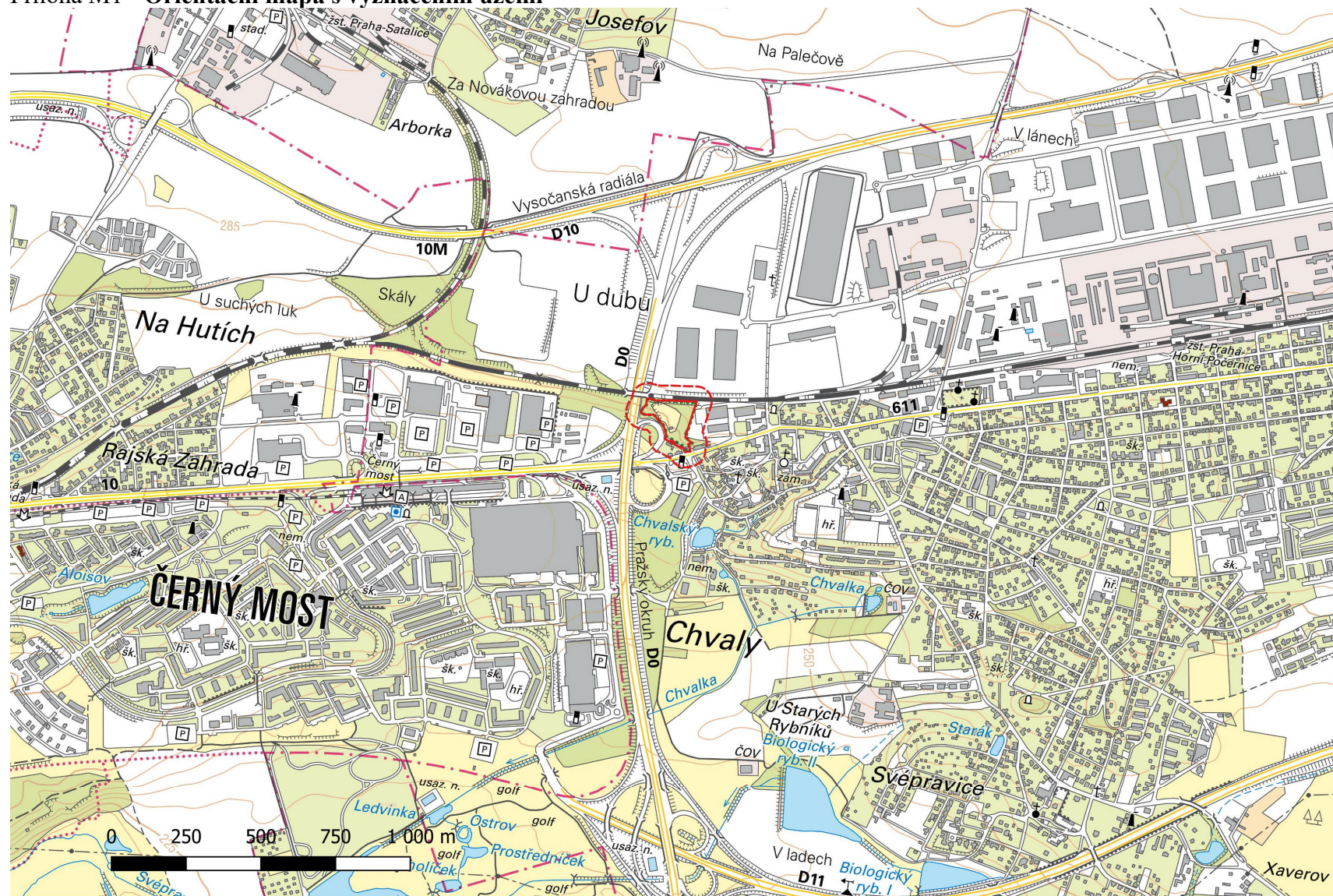
			<i>lokality jako vhodný management.</i>			
2	0,14	Vlastní stěna lomu místy s podílem svahovin u paty stěny. Vyskytuje se zde převážně různou měrou degradovaná vegetace suchých úzkolistých trávníků, ale i trávníků širokolistých. Z druhů zmiňme <i>Thymus</i> spp., <i>Dianthus carthusianorum</i> , <i>Potentilla recta</i> , <i>P. argentea</i> atp. Na jižní straně směrem do ochranného pásma je <i>Robinia pseudoacacia</i> .	Odstranění dřevin. Veškerou vytěženou biomasu odstranit mimo MZCHÚ, pařezy je možné ošetřit selektivním herbicidem. Primárně odstranit akát , na ploše je zejména na JZ. U mladších rostlin aplikovat herbicid na list a vyčkat odumření. Následně vyřezat a biomasu odstranit mimo MZCHÚ. Po odstranění náletu provádět pravidelnou kontrolu a odstranění výmladků co 1-3 roky. Výmladky vyřezat, pařízky ošetřit herbicidem. Odstranit biomasu mimo MZCHÚ. V případě akátu provést nejprve aplikaci herbicidu na list a teprve po odumření rostlin je vyřezat Odstraňování výmladků spojit s kosením terasy.	1 1 po realizaci vyřezání priorit 1	VIII.-II V.-VIII. V.-VIII.	Jednorázově jednorázově po realizaci odstranění dřevin co 1-3 roky po dobu platnosti plánu péče
3	0,34	Dno lomu s mezofilními silně ruderalizovanými trávníky s <i>Rubus</i> spp., <i>Urtica dioica</i> atd. a výrazným zastoupením dřevin – <i>Populus tremula</i> , <i>Betula pendula</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>A. pseudoplatanus</i> , <i>Prunus</i> spp., <i>Rosa</i> spp., <i>Crataegus</i> spp., <i>Syringa vulgaris</i> , <i>Symphoricarpos albus</i> atp.	Odstranění cca 90% dřevin. Zásah je možné rozdělit do více etap (cca do 3). Veškerou vytěženou biomasu odstranit mimo MZCHÚ, pařezy je možné ošetřit selektivním herbicidem. Na ploše ponechat solitéry a menší skupinky teplomilných křovin, případně <i>Quercus</i> spp. <i>Betula pendula</i> , <i>Pinus sylvestris</i> atp. Primárně odstranit akát , na ploše je zejména na J. U mladších rostlin aplikovat herbicid na list a vyčkat odumření. Následně vyřezat a biomasu odstranit mimo MZCHÚ. Po odstranění náletu provádět pravidelnou kontrolu a odstranění výmladků co 1-3 roky. Výmladky vyřezat, pařízky ošetřit herbicidem. Odstranit biomasu mimo	1 1 po realizaci vyřezání priorit 1	VIII.-II V.-VIII. V.-VIII.	Jednorázově (možné rozdělit do více etap) jednorázově po realizaci odstranění dřevin co 1-3 roky po dobu

			<p>MZCHÚ. V případě akátu provést nejprve aplikaci herbicidu na list a teprve po odumření rostlin je vyřezat Odstraňování výmladků spojit s kosením plochy.</p> <p>Zavedení vhodné seče. Plocha je využívána místním skautským oddílem, pastva se proto nejví jako vhodné řešení. 2x ročně posekat pásově či mozaikovitě ½ plochy. Lze využít lehkou mechanizaci. Trávu nechat ideálně zavadnout (umožnit bezobratlým biomasu opustit).</p> <p>Obnova/ zlepšení kvality trávníků. Provést shrnutí části půdního profilu, s cílem vytvořit živinově méně bohatá stanoviště. Následně osít travní směsí s druhy odpovídajícími suchým úzkolistým a širokolistým trávníkům s vyšším zastoupením dvouděložných rostlin. Semeno použít z rostlin ideálně z místních zdrojů, případně českého původu. Vyloučit různé kultivary. Zásah provést na cca 1/3-1/2 plochy, po několika letech provést vyhodnocení úspěšnosti zásahu a s případnými modifikacemi použít na zbývající část plochy.</p> <p>Zdůvodnění obnovy trávníků a zavedení viz kapitola 3.6</p>	1	V./VI. a VIII./IX.	platnosti plánu péče každoročně
				2	IV.-V., nebo IX.-X.	ve dvou zásazích
4	0,33	Dno bývalého lomu s druhově chudou vegetací s dominujícím <i>Lolium perenne</i> . Dále jsou zde běžné luční druhy naznačující, že plocha byla minimálně z části oseta či doseta, jedná se např. o <i>Dactylis glomerata</i> , <i>Poa pratensis</i> , <i>Arrhenatherium elatius</i> , z dvouděložných pak např. o <i>Trifolium pratense</i> , <i>Daucus carota</i> , <i>Plantago major</i> . Vegetace je zejména na okrajích	Obnova/ zlepšení kvality trávníků. Provést podmínutí, případně na hlubších půdách shrnutí části půdního profilu, s cílem vytvořit živinově méně bohatá stanoviště. Následně osít travní směsí s druhy odpovídajícími suchým úzkolistým a širokolistým trávníkům s vyšším zastoupením dvouděložných rostlin. Semeno použít z rostlin ideálně z místních	2	IV.-V., nebo IX.-X.	ve dvou zásazích

		ruderalizovaná.	<p>zdrojů, případně českého původu. Vyloučit různé kultivary.</p> <p>Zásah provést na cca 1/3-1/2 plochy, po několika letech provést vyhodnocení úspěšnosti zásahu a s případnými modifikacemi použít na zbývající část plochy.</p> <p>Zavedení vhodné seče. Plocha je využívána místním skautským oddílem, pastva se proto nejeví jako vhodné řešení.</p> <p>2x ročně posekat pásově či mozaikovitě 1/2 plochy. Lze využít lehkou mechanizaci.</p> <p>Trávu nechat ideálně zavadnout (umožnit bezobratlým biomasu opustit), lépe nechat uschnout (vegetace je nízká, měla by uschnout i bez obracení) s cílem podpořit vysemenění rostlin. Biomasu následně odstranit mimo MZCHÚ.</p> <p>Zdůvodnění obnovy trávníků a zavedení viz kapitola 3.6</p>	1	V./VI. a VIII./IX.	každoročně
5	0,14	Severozápadní okraj lomu zarostlý stromovou vegetací, jsou zde různé druhy javorů (<i>A. platanoides</i> , <i>A. tataricum</i> , <i>A. pseudoplatanus</i>), jednotlivě <i>Quercus</i> spp., <i>Aesculus hippocastanum</i> . Roste zde také <i>Robinia pseudoacacia</i>	<p>Odstranit akát, na ploše je zejména na JZ. Starší jedince injektovat herbicidem, u mladších rostlin aplikovat herbicid na list a vyčkat odumření. Následně vyřezat a biomasu odstranit mimo MZCHÚ.</p> <p>Po odstranění náletu provádět pravidelnou kontrolu a odstranění výmladků co 1-3 roky. Výmladky vyřezat, pařízky ošetřit herbicidem. Odstranit biomasu mimo MZCHÚ. V případě akátu provést nejprve aplikaci herbicidu na list a teprve po odumření rostlin je vyřezat</p>	1	V.-VIII.	jednorázově
				1	V.-VIII.	po realizaci odstranění dřevin co 1-3 roky po dobu platnosti plánu péče
6	0,60	Rozsáhlá část s náletem dřevin, je zde velký podíl parkových dřevin – <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Cornus sanguinea</i> , <i>Syringa vulgaris</i> , <i>Symphoricarpos albus</i> . Ze stromů jsou zde zastoupeny například	Odstranění dřevin z lomových stěn a jejich paty Zásah je možné rozdělit do více etap (cca do 3). Veškerou vytěženou biomasu odstranit mimo MZCHÚ, pařezy je možné	3	VIII.-II	Jednorázově (možné rozdělit do více etap)

		<p><i>Populus tremula, Betula pendula, Acer platanoides, A. pseudoplatanus, Aesculus hippocastanum.</i> V rámci této plochy je zahrnuté dřevinami zarostlé lomové dno, ale i lomová stěna a horní terasa.</p>	<p>ošetřit selektivním herbicidem.</p> <p>Odstranit případný akát. Starší jedince injektovat herbicidem, u mladších rostlin aplikovat herbicid na list a vyčkat odumření. Následně vyřezat a biomasu odstranit mimo MZCHÚ.</p> <p>Po odstranění náletu provádět pravidelnou kontrolu a odstranění výmladků co 1-3 roky. Výmladky vyřezat, pařízky ošetřit herbicidem. Odstranit biomasu mimo MZCHÚ. V případě akátu provést nejprve aplikaci herbicidu na list a teprve po odumření rostlin je vyřezat Odstraňování výmladků spojit s kosením terasy.</p> <p>Pokud dojde k vyřezání dřevin zavést mozaikovou seč. Plochu 2x ročně posekat, při každé seči posekat pouze 1/2. Lze využít lehkou mechanizaci. Biomasu odstranit mimo MZCHÚ. <i>Zvířata při pastvě by mohla narušovat lomové stěny, proto se pastva nejeví u této lokality jako vhodný management.</i></p>	<p>1</p> <p>po realizaci vyřezání priorit 1</p> <p>po realizaci vyřezání priorit 1</p>	<p>V.-VIII.</p> <p>V.-VIII.</p> <p>V./VI. a VIII./IX.</p>	<p>jednorázově</p> <p>po realizaci odstranění dřevin co 1-3 roky po dobu platnosti plánu péče</p> <p>po realizaci odstranění dřevin každoročně</p>
--	--	---	---	--	---	--

Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území

Příloha M3 - Mapa dílčích ploch a objektů
modrá šrafa – porosty s akátem

